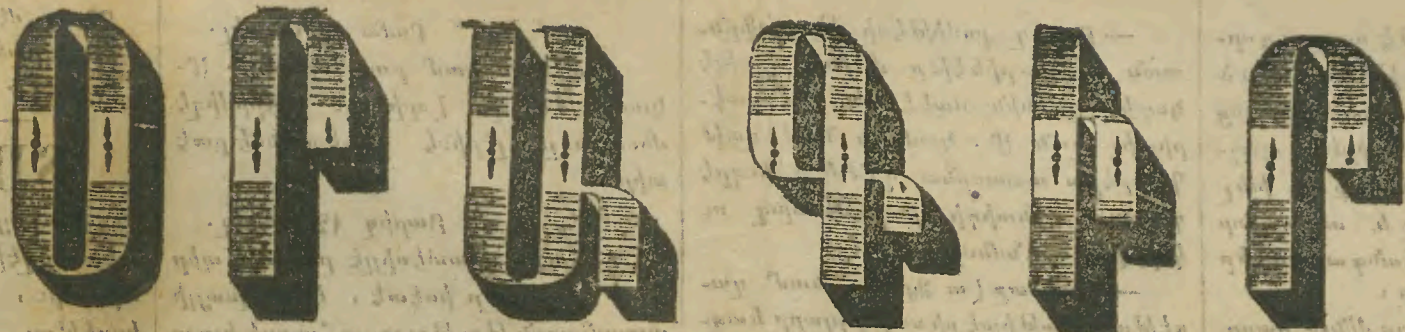

Օրագրին սկսելով գրել մէջի բէշին օրագրագ 200 ընդ օրուս ւ. պէշեր ներս ինչի 40 ար բարձրաւ մաս թղթաւոր տոր :

Թաղարարտան միւլթէ-րի եւրոպաց իմէնքէն-էն ր. սկսելով պէշերին ի-քի Օսմանլը միտար բէ-շին կէսնակընէն : զէ եւ-թաւ պուրաւաւ պիւր ա-տաւ կէտթէրակի ալի-բը :

Իրանախն սլորաւը իւր տէր Իշին 2 ընդ Իքնա-նի տէր Իշին 1 ընդ Իքն-զիւնաւէն իշլ օրուսնաւա-լարա բարձրաւ օրուսա-նաւ սլոր :

Մէլթուս զէ սալըն-ձիւնանըլար եւրոպաւն-աւ Եւսուսթեան խանը-նըն իքննի գաթընաւ-նիւնը 4 Օրսն իսոնա-սարեան խանէն կէտնա-լիւնէն տոր :

ՔԱՂԱՔԱՅԵՆ ԵՋՐԱՅԻՆ ԵՐ ԵՌԵՎԱՆԵՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՏԱՐԻ

1871 ՄԱՐԿՈՒՆԻՍ ԿՅ

ՀԻՆԳԵԱԹԻ 1 ԱՊՐԻԼ 1871

ԱՄԱՆԻՆԻՆԻ 13 ԱՊՐԻԼ

ԹԻՒ 413

ԿԱՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 1 ԱՊՐԻԼ

ՔԱՂԱՔԱՅԱՆ

Հեռուեալ յօդուածը որ Գաղիա-կան Օթմանլը Եւրոպայի փարի-զի ներկայ անցնող վրայ բրած խոր-հրդածութիւնն է, ամբողջապէս թարգմանելով կը հրատարակենք :

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՅԱԿՈԲԱՆԻՍ 1) ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆԷ

1793 1871

Ներկայ պիտոյից նայելով միապե-տութեան տկարութիւնը և անբաւա-րանութիւնը շոյափելի ըլլալու չափ ցոյց տալիք : Արդ կը մնայ մեզ հան-րապետական վարդապետութեան պակաս կողմերը ցոյցնել : Եւ թէ մեր-ժեւրը համար սոյն վարդապետութիւն-ները այլ զանոնք լրացնելու համար : Անցեալն յիշատակովը ապրող հին վուսակցութեանց համար ներդրաւոր ըլլալ կարելի է : բայց անայստ պէտք է ըստ անոնց համար քոնք քոնք գային աւանդապատ գործը : զայն վրանցի կենթարկեն և խառնութեան անխտականութեամբ : Եւնութեան անգամ արժան չեղող տեսական դը-րութեանց կուրթին հետեւմամբ անոր (այսպէս) ժամանակը ետ կը ձգեն :

Արդի ժամանակիս հանրապետա-կանաց ձայնողութիւնը սա է որ ատոնք ինքզինքնին չեղափոխութեան պատ-մութեան ընթերցման տալիս բոլորո-վին : սոյն ատկալի ժամանակին մար-դոց և դործոց վրայ տարապայման արանդացան : և առանց ժամանակաց տարբերութեան ու զանաւոր : յամե-նային այն անձանց համարելու ելան սարկաբար :

Յակոբեանք 93ի շարժման առաջ-նորդ եղան : անոնք էին որ իրենց ջնջուկութեամբ զայն փրկեցին : և յետոյ իրենց բռնութեամբ վտան-դեցին զայն : Յակոբեանց գաղափա-րական էր ջնջել հին վարդական դը-րութիւնը իւր ամեն ձեւերով : այն է : միապետութիւն : ազնուականու-թիւն և կղերականութիւն : Գաւա-նականութիւն գործելու ոչնչ գործ տե-սան : ազատաւորութիւնը ամենատոր-պարտաւորութիւն մը ըլլին : ատե-րութիւնը դրգեւցին : կիլ յօդին (գը-նատութեան մեքենայ) գործածելու չվարանցան : և ենթադրութիւնին որ դժգոյզաբար բոլորովին անտեղի էր : սա եղաւ թէ : վարդական հին

(1) Յակոբեանք (Ժաքոպին) անունը կրեցին այն ծայրայեղ հանրապետական կամ ռազմական կուսակցութեան անդամները : որոնք Գաղիոյ մեծ յեղա-փոխութեան ժամանակ (1790) Փարիզի Յակոբեանց վանուց մէջ հաստատուեցան : և ամենաբռնաւ միջոցներ ձեռք տալիս ի-քենց սկզբանց գործադրութեանը օգնեցին :

դրութեան միանգամ կործանելէն ե-տե : տիեզերական երջանկութիւնը պիտի հաստատուէր և այնպէս պիտի երթար յաւիտեան :

Հին դրութիւնը կործանեցին : բայց չկրցան նորը հաստատել : Ու թ-տուն ասարիէ ի վեր : Մատթէն(1) մինչև Պ. Տըլէքիւզի գաղով : կուսակ-ցութիւնը չփոխուեցաւ : նպատակը և միջոցները միևնոյնը մնացին բաց ի կիլ յօդինն որ ասկաւ ինչ հինգաւ : որոյ գործածութեան Գաղիա քը-սան և չորս ժամ անգամ ջնջեց : և որ կը մերժուի այժմ իւր փառնի-կեթարող ամեն բան : որոյ արդ ալ ան-ցեղայն մէջ անոր տեսած գործերը մեծ են : Հիմա ալ գրեթէ միևնոյն բերա-նը կը բանեցնեն : Միշտ ասեղութիւն կը գրգռեն : և ապստամբութեան ո-րում կը ցանեն անգաղար ընդդէմ իշխանութեան որ կը զաւաճանէ : վառն զի (ոչս անձանց նայելով) իշ-խանութիւնը միշտ կը զաւաճանէ :

անկարող : այլ գաւաճանող : Այս է ամեն հարցմանց պատասխանը և ամեն բանի բացատրութիւնը :

Խօսքերնիս Յակոբեան աւանդու-թեան սակաւաթիւ հետեւողներուն վրայ է : թէպէտ ատոնք իրենց փի-ւորութեամբ հանդերձ դարձեալ շատ են : Ատոնք են որ գաղափրութեամբ կըսեն թէ հանրապետութիւնը բնա-կան կամ երկնային իրաւունք է : թէ նա վիճարանութեան ներքե չկայ : և թէ Գաղիա իրաւունք չունի հան-րապետական ըլլալու : Եւ թէ միայն այս անձանց պէտք պէտք լինէր ըմբռ-նել հանրապետութիւնը : շատ խեղճ բան պիտի համարէինք : զայն : և որ-և է կուսարանութիւն(2) մը իւր-կաւէտ միջոց պիտի ըլլար այնպիսի աղղի մը համար : յորում միապետու-թիւնը արմատախիլ եղած է : և յո-րում հանրապետութեան միակ ներ-կայացուցիչ պիտի լինէր բռնացող : անկարող : և որ ասելին է : կառա-վարելու բացարձակապէս անկարող կուսակցութիւն մը : և սա պատճա-ռաւ անկարող որ այսպիսի կուսակ-ցութեան մը վերաբերող անձինք աղ-ղին բողջանք իրաւունքը և չափ-ը կըստադադասեն անձուկ և անհա-ճոյ գաղափարական (երկնայական) մը : զոր անգաղար կը ջանան զրո-ղել և հաստատ բռնել բռնա միջոց-ներով եւ թէ Գաղիա համարձակի զայն չուզէ :

Իսկ Երազդադար այսօրուսն բարձ-րագոյն ու և լուսամիտ անձանց

(1) Մեծ յեղափոխութեան ժամանակի կատալի Յակոբեան մը :
(2) Մատնաւոր անձին մը : օգնական եղանակներով իշխանութեան հասնելու ի-շխուէր :

ըմբռնած հանրապետութիւնը 93ի հին կուսակցութեան ըմբռնածէն բոլոր-վին տարբեր է :

Հանրապետութիւնը իշխանութիւ-նը յափշտակելու յաջողող կուսակ-ցութեան մը գիկուսարանութիւնը չէ և չկրնար ըլլալ : ճշմարտութիւնը միջո-ման ներքե է այսօր ջնջուցն անգամ-ներ Գաղիոյ մէջ տիրած վարդական դը-րութեանց մնացած բոլոր կուսակց-ները ազատ են իւրաքանչիւրն ինքը-զինքը : քաղաքական ճշմարտութեան աւանդապատ կարծելու : թուր արդ-ման կուսակցութիւնները քաղաքին : վիճարանին : ընկերութիւններ : ժառ-նածողներ կազմեն : յարգիւններ հը-րատարակեն : ատոնք ընկելու իրաւունք ունին : բայց սա մի և անտեղի իր-պայմանաւ որ ատոնց իւրաքանչիւրը գաղափր նպատակներ չունենայ : բռ-նութիւն : բանեցնելու ետ կենայ : և յաղթութիւնը ուրիշ բանէ չստան-լի : Եւ թէ Գաղիա հանրապետութիւնը յարմար կը հաստատուի :

Ինչպէս որ յայտնի է : այսպիսի վարչութեան մը հիմ իրաւ ըլլալ միայն օրինապատութիւնը : փոքրադո-մասին կողմանէ յօժարակամ հնապա-րութիւն մեծագոյն մասին : և այս հը-նազանութիւնը շատ զիւրիս է քանի որ ամեն կուսակցութեանց համար ա-զատութիւն կայ : համարողական ճառ-բով դիմելու և հասարակաց կարծիքը ուղղելով իրենց կողմը ձգելու : իրենց սկզբունքները գործադրել տարու հա-մար :

Եւր մամլոյ : գումարման : ընկե-րութիւններ կազմելու ազատութիւն ունի : երբ ընդհանուր քուէարկու-թիւն ունի : այսինքն ձեր գաղա-փարները յաղթանակել տալու բոլոր կանոնաւոր և հնարաւոր միջոցներն ու-նիք : բռնութեան գիկուց ոճգադոր-ծութիւն մ'է : և այն որ այսպիսի ո-ճիւր մը կը գործէ : պէտք է անող-րելի հերպոյզ արտաքսուի այն ընկե-րութեան մէջէն : յորմէ այնքան ազա-տութիւն ընդունած է : և այն ազա-տութեամբ ուրիշին ազատութիւնը բռնաբարելու կենի :

Ասկէ կը հասկցուի թէ ի՞նչ կար-ծիք ունենալու է այն անձանց վրայ : որոնք : մինչդեռ ընդհանուր քուէար-կութեամբ բնարւած ժողով մը և այն ժողովին ծագումն առած կուսակա-րութիւն մը կայ : կուսակցութիւն ծախելու կենի : գրգռելու գէժ գրո-չակ : եւ աղղի գրգռելու գէժ կար-միր գրգռել կը բարձրացնեն : թնդա-նութիւնը կը գրաւեն : որոնց գործածու-թիւնը ստանկանութեան միայն կը վե-րաբերի : և քաղաքին : հանդարտու-թիւնը վրդովել կ'ապառնան յանուն ապստամբ հանրապետութեան : որ :

ինքզինքը ընդհանուր քուէարկու-թեամբ յայտնուած աղղին կամքէն բարձր կը կարծէ : և որուն : մնաց որ : մարդ : չգալի :

Եւ թէ այս անձինքը ըստ մեծի մա-սին մարդեալ : կամ մէկ քանի խոր-գաւանդներու գործիք եղած ապու-ններ չըլլային : պիտի ըլլէին : որ ատոնք մեծ յանցանաց տէր : օրինաց արհա-մարհիւ : հանրապետութեան ամենէն փոքրիկ թշնամիներ են : և ատոնց տրուելիք ամենաթիւնը ապախիւն է : անորեւլ այն ընկերութեան մէջէն ո-րոյ խաղաղութիւնը կը վրդովեն : որ իրենց առատութիւն տուած է բոլոր այն ազատութիւնները : զորս կը գործածեն իրենց քաղաքակցները հարստահարե-լու : աշխատութեան տրգելը ըլլալու : համար մինչդեռ : աշխատութիւնը բո-լոր երկրին վրդովեան մէկ պայմանն է :

Գալի գիտենք որ ազատական : ան-կախական : ամեն մարդոց ազատու-նաց կարծեաց կողմանէ ընդունուած և վաւերացած գաղափարները որ-ժադաղ իշխանութեան մը տիպարը շատ օտաւ կերեի այն իւր օփիսմեն-տուն : այն անձանց : որոնք քան և չորս ժամու մէջ բոլոր մարդկային ազգը եր-ջանիկ ընկելու անվերջ միջոցներն ու-նենալ կը կարծեն :

Բայց ըստ որում և ոչ մէկ կու-սակցութիւն : և ոչ մէկ մասնագ : և ոչ մէկ իւր օփիսմ մտգամ պարտա-ւորեալ չէ իւր յոյսերէն : իւր համե-ղումէն հրաժարելու : և քանի որ դա-նոնք օրինաց կարող անցնել տալէ ա-ռաջ պարտաւոր է անոնց առաւելու-թիւնները իւր քաղաքակցաց ցոյցնելու : չենք կարծէր թէ մէկը իրաւունք ու-նենայ հարստահարելու եւ ընկել : իրենց գաղափարացը ճշմարիտ լինե-լուն համաբաւ մարդիկ երբեք չեն յուսահատել թէ չը պիտի կարենան ուրիշներն ալ իրենց գաղափարակցի ընկելու : Գալիք այն անձանց : որոնք համարում չունին : ատոնք ինչու պի-տի գանդատին : քիչ իրաւունքով կու-ղին քանի ընդունել տալ մեզ այնպի-սի տեսական գրութիւններ (թէ օտի) որոնց իրենք ալ չեն հաստատար :

Ուրիշ պէտք է որ հանրապետա-կանք բոլորովին ետ կենան մեծագոյն մասին կարծիքը բռնաբարելու : մինչև անգամ : եթէ մեծագոյն մասը յիս-լելու ալ լինի : քանի որ անոր միտ-քը լուստ օրել ջանալու իրաւունք և պարտականութիւն ունին :

Հանրապետականք ուրիշ սովորու-թիւն մ'ալ ունին զոր մոռնալու են : այն է իրենց կասկածոտ անվստահու-թիւնը : և իշխանութիւնը ձեռք բերին անցած ժամանակ պաշտօնատարաց կու-սարած մը ընկելով մարդեալ իմանալու :

սովորութիւնը որպէս թէ պարզապէս
թիւնը իրենց իշխանութեան հասած
օրէն կ'սկսի, հին պաշտօնատարաց
տեղորոշ քննարկապէս իրենց պաշ-
տօններուն մէջ վարժ անձինքն խել
մը բարձրակիւն անկարող և անյարմար
պաշտօնատարներ և նահանգապետներ
կարողեւու սովորութիւնը:

Հանրապետական մասը մինչև ցարդ-
փոքրագոյն մասը եղած է, պէտք է
որ ոչ միայն մեծագոյն մաս ըլլայ, այլ
եթէ կարելի է աղքատ ընդհանրու-
թիւնը ըլլայ:

Ասոր համար ոչ անդադար անոր
ասոր վրայ կ'աւելանք և ոչ միշտ սր-
տաքուր պէտք է: Այլ պէտք է հա-
մաձայնեցնել. յինքն յանկուցանել և
հանրապետական դրօշակին ներքեւ մո-
ղովել բարձր պարկեշտ, անշահախոր
և իրենց երկրին շահուն միայն ցանկա-
ցող մարդիկը: Պէտք է մարքելով
սկսել, այլ համոզելով, և ասոր հա-
մար պէտք է արդարութիւն և հոգա-
ծութիւն ցոյց տալ հանրապետութեան
անոնց աղէկ կողմերուն նայել, և հան-
րապետական դատարարին չէ թէ ան-
հաճոյ այլ յանկուցիւ կողմը երևցը-
նել:

Պէտք է որ հանրապետութիւնը
միայն ողորմելի ձեւափոխութիւն մը
ըլլայ, այլ համաբարձրութեան և գործ-
նական եղբայրութեան նոր թուա-
կանի մը սկզբնաւորութիւնը պէտք է
ըլլայ նա, և վերանորոգէ մեր բոլոր
կարգերն ու կանոնները, և մեր խեղճ
աղքատ բարձր որ բաժանեալ, պա-
ռակտեալ հրապարակաւ յայտնուած
ատերութեանց և կասկածանաց նըշա-
ւակ եղած է, որոնց միշտ զոհ կըլլան
այնպիսի պարկեշտ, առաքինի, անձ
նուէր անձինք, որոնք պարտին ըլլալ
նոր Գաղղիոյ կապը, հոգին և շաղա-
խը, այն նոր Գաղղիոյ կրօնք, զոր դէպ-
քերը պարտաւորեալն է իր
եալ Գաղղիոյ աւերակալը վրայ:

Յիշատիկ դադէթ տարբերն ետգոր-
դնալ նշանաւոր Սէն-Լազար վէլէրայ-
ըն չըմենտը մէրքէյէրինտէ Ծե-
րանքը լազէթ լալարը հաղորդնալ մու-
հիպը լազէթ հալէր վաղու պու-
մագտալ տըր, չէօյլէ քի քեաֆֆէյի
միլէթ զազէթալարը Բարիդէն ետա
չըղըզ Պաթլինն և կեօմիլէինէ վա-
ղը զուրուգտալ միլէթ մահաֆըզ առ-
քէրէրի, Բարէլ, Գրի տիւ Բէօրլ, լա
Նուվէլ Բէրիւպլը, Բէն-Տիւշէն վէ
տահա սալըր պերդալ զազէթալար-
տան մատէ սալըր քեաֆֆէյինի զապթ
իթմէքտէ տիլէր, Պոնտան մատէ
վէրայլ մէրքէյէրինտէ տէֆաթէն պեր
թէնէսիւս օլունմագտալ վէ սալըր
զազէթալար լէրայլ չէրինէ կիր-
մէքտէ տիլէր իսէտէ Բէն Տիւշէն
Նուվէլ Բէրիւպլը, Գրի տիւ Բէօրլ
եալիօտ Բարէլ զազէթալարը չէհիլէ
կիրմէինէ ալալ միւստատէ օլունմա-
մագտալ տըր, ճիւմհուրիլէթին քեօմիլ
զազէթալարը կէլինտիքտէ, նէ
վէրայլըր քեօմիլ զազէթալար Բարիդէ
վէ նէ տալի Բարիդէն պէլէրայլա
կիրմէինէ տիլէր:

— Չանն օլունմագտալ կէօրէ զըր-
պալարը Բարիդէն պուլտու դըրըրադ-
ճէնին մըգտալը իւլ միւստատէ դիւ-
տէ օլմայլուլ, պաղըրըր վէրայլ
հիւքիւմէթին նաղի մէքտան իթտի-
կինտէ պէրապէր կէօթիլըրմիլ իթիլ,
լաքին պու ճիւմհուրիլ զըրպալար միլէթ
մահաֆըզ առքէրէրինէ կիրմէինէ
վէրմէյէ տալիլ մէօղ վիւմէքտէ օլ-
տուղըրըրտան, պու մէսարիֆըն եէ-
քիւնի կիրմէինէ 300-000 ֆրանգա պա-
լէլ օլմագտալ տըր:

— Բարիդ թօթիլէսի թարաֆըն-
տան մէքմիլ իթիլէթը միւստատէ իւլ
կարիպալըրին մաեթիլինէ կէօնաե-
րիլիլ օլան Մ. Կամպոն նամ զաթ
Գարըրէն առաքնա կիթմէք իւղը
վաթթա պիլտիլի վաղթ ալը ու
կիրիֆթ օլունմալ տուր:

— Լուի տըլա Յիւնա նամ զա-
զէթալարը իսէթիլաթըրըրըր եազ-
մագտալ տըր:

— Բարիդին չըմենտը մէրքէյէ-
րինտէ գաղտըրըր եանըրտալ իսայլի ա-
մէլէլէր իւլէթալըրմէքտէ վէ եէր
այլմէնա պիլ թաղըրմ թէլէլէր վաղ
իսիլմէքտէ օլտուղըրտան, գօմիւն
հիւքիւմէթինն նէ կէօնա պիլ իւլ
պաշա չըղարմագ էֆըրալըրտա օլ-
տուղըրտա պիլմէք իսիլէրիլ:

— Սէօյլէնտիլինէ նէգալըն, Մ.
Կամպոն իսէթաթմէ Սպանա հու-
տուտըրտա սէն Սէպաթիլինէ չէհիլ-
նէ իթիլմէ իթմիլ իթէն, չիւմիլ ըլլ-
պանտըն Պուրկա չէհիլնտէ պու-
լունմագտալ իսիլ: Միւստատէ պիլ
մէլիլապտան անաղըրըրըր կէօրէ
միւմիլէյէ, քեօպըր իսիլմէք իթմէք
վէ բօլիլիլ իսայլ իսիլմէքտէն տիլ եալը-
նըղա պիլ էօմիլ կէլիլմէք իսիլ լա-
րէն նամ չէհիլտէ իսիլմէք իթմէյէ
զարալ վէրմիլ տիլ:

— Ժուրնալ տըլ Լօ-Է-Կարօն զա-
զէթալարը մէլիլէթէ շախան մահէլըրն
ալարագ պիլտըրիլինէ նէգալըն, Մ.
Պանքի չու սօն կիւնէրտէ Լօ նամ
նահիլէնիլ Գապմէն օր Պըրթօն
չէհիլնտէ տիլ տէթ օլունմագտալ տուր:
Սէօյլէնտիլինէ կէօրէ միւմիլէյէ
չէհիլ մէղըրտա քեօպին իսայլի-
քեօթըրտան պիլտըրիլինէ իսանէսիլտէ
կիլմէինէ իսիլ:

— Բարիդին թօթա թուլըրտու-
ղու վաղթ ժարտէն տէ իսանթ պաղ-
չէսիլտէ պուլունտն իսիլ ու հիւնիլ-
լէտալ: Տըլիլնտէ վաղթ Սօթիլթէ
Բուպալ նամ չիլքէթ, մէղըր պաղ-
չէնիլ զարալըրըրն իսէքրալէն թա-
միլ վէ թէմիլմիլմագտալ նիլէթիլէ
քէնտիլ դուրէթիլինէ կէօրէ պիլ մէպ-
աղ իսանէ իթմէյէ գարալ վէրմիլ
տիլ:

ԹԵԼԵԿՐԱԳՐԱՖԻԱ

Վալիլիլ թն 10 ապրիլ.
Ամերիկա մահալարէպէտի Ենտարն-
տա գաղտըրտա տալիլ պուլունտն մու-
հիլտ քեօմիլէս աղալարը միւմիլէնտա
օլարագ, զօրպալարա տիլըր ումիլի
իլան օլունմագտալ տուր:

Միւնիլի 8 ապրիլ.
Բաղար իթիլէսի կիւնիլ պէօթիլ-
պիլ թէնէթիլ վուգու պուլունտն վէ
մէղըր թէնէթիլինէ նիլէթ ու մաղ-
սէթիլ իսէ Բուհարն կիւնիլինէ իթ-
տիլիլ դապալարըր գարալ հիւքիւմէ-
թին թէստհուպուրն միլմիլալ իթ-
մէտէն իսպալէթ օլադագ տըր:

Պէրն(Չիլիլէրա) 10 ապրիլ.
Մուսհիտ հիւքիւմէթ սանտըղըր-
տան 300 պիլն ֆրանք էքսիլմիլ տիլ:
Միւլ թէնիլ պուլունտն սանտըրքըրալ
թէնէթիլ իթարալար իթմիլ տիլ:

Միւնիլ թէնիլէրապուրիլ 9 ապրիլ
Վիլնիանըրն Ապէլ-Բօթիլ նամ զա-
զէթալարը գարալ պիլ Լէհ զոթէթալ-
ըրն իսարալ իթտիլինէ նէգալըն, Բու-
սիա թունա աղըրտա պուլունտն ու-
ֆաղ առալարը պուլա զապթըրնա կէ-
լիլմէք արըրալըրտա պուլունտնալը
տըր:

Ղաղթըր մէղըր, հիւքիւմէթ-
լէրիլ, պու մէնէլտէ էմիլ իթիլտալ
վէ պալիլթէ ըսյէթէն հարէքթիլտէ
պուլունտն օլադըրըր իսիլ, թէպ-
լիլ իսիլ:

Բոմա 12 ապրիլ.
Հիւսէնթ նամ Բարաթըն, Մ. Մ.
Կամպոն վէ Լօրիլինէ չէհիլմիլէ
մուլաթէլէթ իսիլնէ պէրէնմէքտէ
տիլ:

Բարիդ 12 ապրիլ.
Շէհիլին զիւտէթիլէր Բահաթ պիլ
հալի վար տըր իսէտէ, էլան իսայլի
առալարըրն թուլըրալ հապսէ իլգա
օլունմագտալ տէվալ օլունմագտալ
տըր: Շիւմիլէ գաղտըր տիլ տէթ օ-
լունմագտալ մէղտալը 18-000 պալիլ
օլուր:

Պըր թէվաթուրա կէօրէ, նըղալ
թարաֆիլըրիլ, սաքէրլէրին իստալ
իլէ Օթէլ-տըլիլ, Մահալըր վէ
Պէլլիլ իսիլինէ հիւմ, իթմէք իսիլ
իսպիլին թանղիլ ու թէլէթիլ օլա-
մագտալ իսիլ:

Պէրլին 12 ապրիլ.
Շէնէրալ Սթէյնմէքտէ մարէշալըր
լուլ պէս վէրլէլէր տիլ:
Տիպլաթալ տայիլէլէրինտէ, Պապը-
Ալի վէ Բուսիա պէյնիլտէ տօթման
պիլ եաղըրըր հուպուլէ կէլիլ օլ-
տուղըր քէպլէնմէքտէ տիլ:

Վէրայլ 11 ապրիլ.
Տիւն ալալալա գաղտըր թօթալէ-
լի Մօն-Վալէրինէ, Վէթիլ վէ գալէ-
լէր իսիլտէ տէվալ իթտիլ:

Բարիդին պաղըր զաղթըրալըրն
պէյնիլտէ կէօրէ, զօրպալար չիւմիլ
չըմենտըր իսիլինտէ, ամէտիլտիլ
(Երթիլ և կիւնիլ) գաթ իթմէյէ տա-
լիլ օլունմագտալ թէստիլ թէստիլ թէպ-
լիլ իսիլմիլէր տիլ:

Վէրայլ 12 ապրիլ.
Տիւն վէ պու կիւնիլ տէքիլէնէ
մուհիլ պիլ չէվ վուգու պուլունտն
տըր:

Մէքիլ, Բարիդին վէ Լիւնիլ պիլ
թօթալէթիլ չէգաթիլ իստալինէ
Մ. Բուսիալ թաղտիլ իթտիլ թէք-
լիլ իսիլտէ իթտիլ:

Վէրայլ 11 ապրիլ. ալալալ.
Թօթալէլ չէր թարաֆալ իս-
գըրալ պուլունտն տըր:

Չօրպալարըր զապթըրալ պու-
լունտն մահէլլէրտէ մուհիլ պիլ չէվ
վուգու պուլունտն տըր:

Ճիւմհուրիլ թէստըրալըր թա-
րաֆըրտան պաղըր վէթիլէր, սուլ ի-
լին ուղալմագտալ նիլէթիլ Մ. Թիւ
Թալըր իլէ միւլաթէրէլ կիրմէլէր տիլ:

ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ

Լիւլըրուլ 12 ապրիլ.
Օրէն Բուսիալ 7 78
Սալըր 12-000 պալիլալ:

ՍՍ.ՐՐԱՖԻՅԷ

ԳԱՆԱԳԱՆ ԲԻՄԱՍԱԳ	
ԷՍԶԱՄԸ ՈՒՄՈՂԻՍԵԷ	
Մարտ 31	Լէն Երթիլ 49-7
• Լէն Երթիլ	49-7
• Սիւլալ գաղտըր	49-2
Սալըր 1	Սալալ 49-5
• Սալալ 3	48-36
Սալըր թէնէրալ	31-53
Քիւնիլ	11-12
Շէնէրալ իսիլ իսպալ	1-13
Իսիլ իսպալ 1865 (Գուր. քէս)	298
• 1865	308
• 1869 (Գուր. քէս)	262

ԱԳՃԷ ԳԻՍՏԱԳԱՆ 31 ՄԱՐՏ	
Իսիլ իսպալ	110 26/40
Լուիլ	83 12/40
Բու	39 6/40
Գըրըրիլ	81 22/40

Պէրլ մէքիլէթ Գէրիլ 11/40
Պէրլ մէքիլէթ 104 58/40
Պաղըր 118 1/40

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Շուրայի տէվիլէթ Մուսիլիլըրն-
տէն իսիլթիլ Մալիլ պէյէ տէօր-
տիւնիլ, վէ իսիլին գալիլմագտալ
իսիլթիլ Շաքիլ պէյէ տալիլ պէյին-
հիլ իսիլ պէյէրնէն պիլթըր գըրա Մէ-
հիլին նիլանը իսիլտն պուլունտն օլունմագտալ տուր:

— Իրան տէվիլթիլն սապաղ Բա-
րիլ մէքիլիլ Հիւսիլ Սիւն հաղըրթ-
լէրի Տէր-Կաթիլթիլ մէքալթիլթիլ թայ-
լին գըրըրըր տըր:

— Բուսիալ մէքիլիլ ժէնէրալ Իկ-
նալթիլ հաղըրթ իսիլ, կէյնիլ Բուսիալ
կիւնիլ Բուսիալ միւստատէ իսիլ
Ֆէնիլտէ վաղը Բուսիալ քիւնիլինէ կի-
տէրէք իսիլայիլ իսպալթիլ իսիլմիլ
տիլ:

— Օրթալթիլ թէնէթիլ իսիլ
Պուլար մէքիլ իսիլ հանիլինէ, Բու-
միլին Պուլար պուլունտն երթիլին-
տէն մէպուլար կէօնալթիլթիլ իսիլ
սէտէ, պաղըր մանալարալ մէպիլ ի-
տիլին վէ իսիլին քէնիլ ճէնիլ կէօն-
տէրիլթիլ իսիլ օլտուղըր հալտէ, պու-
քէրէլ իսիլինէ մէպուլար կէօնիլ
տիլ:

— Թարաֆըր վիլայէթիլ վալի մու-
պիլին իսիլթիլ Տիլթիլ Գէնիլ-
ալիլ, Բուսիալ տէվիլթիլ թարաֆըր-
տան Սէնթ-Լիւսիանալ նըշանըր ի-
քիւնիլ իսիլ պէյինտէ պիլթըր
թիւ օլունմագտալ վէնըրալ մէղ-
քիլուն Զալթ հաղըրթ Սաղալարա-
միլ թարաֆըրտան վիլայէթիլ մէքիլ-
լէ իսպալ պուլունտն, էֆէնիլի
միւմիլթիլ իսիլ օլունմագտալ մէն-
մու տուր:

— Քէզա վիլայէթիլ մէղըր թա-
լէ Էնիլինտէ պիլ քիլ մէքիլին մա-
լիլ օլունմագտալ միւստատէ (Պէրլ) ի-
սիլթիլին եւալ իսիլ գաղտըր տուր
մուլ օլունմագտալ վէֆաղալ պիլ իսիլ
կիւնիլ գաղտըր տալիլ Էնիլայիլ
օլունմագտալ մահէլլէրտէն եաղըրըր
տըր:

— Քէզա վիլայէթիլ մէղըր իսիլ
իսպալ օլունմագտալ նէգալըն, Պա-
լուսիլ մէքիլթիլ իսիլ գըրըրմագտալ
օլան իսիլ իսիլտէ իսիլ, տէօրթ
Էնիլ Էնիլ նէքիլ տալիլ տէրտէթ ի-
տիլթիլ, մէքիլ մէքիլ իսպալ
օլունմագտալ տուր:

— Թարաֆըր զաղթըրալ պիլթի-
սիլտէ չու ալիլտէթիլ թօթալ հիւքա-
լէ օլունմագտալ տուր:

— Ալալալալ թարաֆըր Գալիլեան նամ
գաղթիլտէ պիլ առալարն Էնիլ տէօր-
մուլ օլան պիլ օլունմագտալ իսիլ
իսիլինէ կիւնիլ պաղալար մէօթիլին
(օրթըր) սալըր իսիլ թէնէթիլ ի-
քիւնիլ (Խոսիլ), մէրդուլ պաղալար
նալ պաղալար պէն նէ Էնիլ տէյու
սիլթիլ իսիլթիլ վէ օլունմագտալ պաղա-
լարն հաղըրթ Քէվէրալտէ արիլ օլ-
մագտալ նալիլ հիւսիլթիլ ճէման օղ-
լում պաղըր կէ տէյու ճէֆաղ վէ-
րինէ պէն պաղըր երթիլ ալիլտէն
տէ ֆէնալ պուլունտն տէտիլթիլ
պիլ միւստէթիլ օլունմագտալ սալիլ (տը-
ղալ) մէրդուլ օլունմագտալ իսիլ հա-
լալ իսիլ կէլէր կէմէլ վէֆալ իթ-
միլ օլունմագտալ, վէ պու քէյիլ-
լէթ էրթիլ զարալարտէն (հրաշք)
պուլունտն օլունմագտալ պաղալարն պու-
նալ նէյէ ալալթիլ օլունմագտալ մահէլլէ-
տէն չուգալիլ միւստատէ իսպալիլ
Թարաֆըր միւլթիլ իսիլինտէ իսիլ իսիլ
տար օլունմագտալ իսիլ միւլթիլ իսիլ

[illegible]